МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

Затверджую

Проректор з наукової роботи

_____ В. В. Данішевський

«28» _____ 2019 р.

ПРОГРАМА

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Дніпро – 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програма науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за освітньо-науковими програмами підготовки регламентує форми, організацію, проведення та захист проходження науково-педагогічної практики аспірантами ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (далі – Академія) та особами, які здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою.

Науково-педагогічна практика організовується та проводиться відповідно до вимог п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (зі змінами)», «Положення про практичну підготовку докторів філософії в Державному вищому навчальному закладі «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

1.2. Науково-педагогічна практика (далі – Практика) є складовою частиною освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, обов'язковим компонентом підготовки науково-педагогічних працівників, що забезпечується поєднанням теоретичної підготовки з практикою. Практика сприяє виявленню здібностей аспірантів та осіб, які здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою (далі – практикантів) до науково-педагогічної діяльності та формуванню психологічної готовності до входження у професію.

Об'єктом Практики є науково-педагогічна діяльність у закладі вищої освіти, **предметом** практики – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби науково-педагогічної діяльності, зумовлені її цілями, завданнями і змістом.

1.3. У системі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії наук Практика виконує наступні **функції**: розвивальну; адаптаційну; навчально-виховну; діагностичну.

1.4. Основними умовами ефективності Практики є: теоретична обґрунтованість, освітній і виховний характер, комплексний підхід до змісту та організації.

1.5. Загальний обсяг П практики складає **4 кредити ЄКТС (120 годин)** у п'ятому семестрі навчання.

Навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів) становить **60 навчальних годин** Практики.

1.6. Організатором та базою для проходження Практики є кафедри Академії, за якими закріплені аспіранти. Крім того, аспіранти можуть проходити стажування на аналогічних кафедрах (підрозділах) сторонніх організацій 2-4 рівнів акредитації.

1.7. Кафедри Академії здійснюють підготовку докторів філософії згідно програми Практики.

1.8. Для аспірантів Академії та осіб, які здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою, зарахованих з посад науково-педагогічних працівників (НПП), які мають педагогічний стаж, Практика рішенням кафедри може бути скорочена або зовсім не проводитися (за умови надання позитивної характеристики з місця роботи).

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

2.1. Мета і завдання Практики

2.1.1. Метою Практики є поглиблення і розширення комплексу професійних компетентних якостей необхідних для майбутньої самостійної науково-педагогічної діяльності, а також:

– закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі;

– поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань Практики;

– отримання уявлень про діяльність кафедри на посаді НПП у період проходження Практики;

– набуття досвіду проведення під безпосереднім керівництвом керівника практики семінарських та практичних (тренінгових) занять, а також консультацій;

– інтеграції науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;

– впровадження результатів дисертаційної роботи в освітній процес;

– формування педагогічних здібностей на основі первинного досвіду Практики;

– формування навичок самоосвіти і самовдосконалення.

2.1.2. У процесі проходження Практики аспіранти повинні оволодіти такими компонентами:

– предметними, що є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю

– передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей (знання та розуміння);

– розробкою та реалізацією проектів, включаючи власні дослідження, які мають можливість переосмислити наявні та створити нові цілісні знання розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші завдання;

– критичний аналіз, оцінювання і синтез нових ідей;

– спілкування у діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності.

2.1.3. В процесі проходження Практики аспіранти повинні знати:

– організацію навчального і виховного процесу у закладі вищої освіти

– структуру та зміст викладацької діяльності

– методику підготовки і проведення занять, організацію самостійної та індивідуальної роботи;

– основи педагогіки вищої школи.

2.2. Організаційні основи Практики

2.2.1. Організацію Практики та контроль за її проходженням забезпечують кафедри Академії, за якими закріплені аспіранти.

2.2.2. Терміни проходження Практики та її зміст зазначаються в індивідуальному плані практиканта та затверджуються науковим керівником.

2.2.3. Керівником Практики призначається науковий керівник дисертаційного дослідження або досвідчений науково-педагогічний працівник цієї ж кафедри. Загальне керівництво Практикою покладається на завідувача кафедри.

2.2.4. Безпосередній керівник Практики зобов'язаний:

– надати методичну допомогу у плануванні та організації навчальної взаємодії;

– контролювати роботу аспіранта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації Практики;

– надавати допомогу організаційного та методичного характеру навчальної взаємодії та з підготовки практикантом календарного графіку проходження Практики, календарного плану виконання індивідуального завдання Практики, звіту з проходження Практики аспіранта;

– брати участь у настановному інструктажі (перед початком Практики);

– у випадку порушення практикантом дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій повідомляти про це письмово (рапортом або заявою) завідувача кафедри.

2.2.5. У межах завдань Практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії має право:

– з усіх питань, які виникають під час проходження Практики, звертатись до наукового керівника або завідувача кафедри, вносити пропозиції щодо вдосконалення організації Практики;

– за попередньою домовленістю має право відвідувати заняття викладачів академії з метою вивчення методики викладання навчальних дисциплін та ознайомлення з педагогічним досвідом.

2.2.6 Аспірант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Академії, розпорядженням адміністрації Академії та керівника Практики. У разі невиконання вимог, що пред'являються практиканту, він може бути відсторонений від проходження Практики.

3. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ТА ЗАХИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

3.1.1. Поточний контроль виконання аспірантом Практики здійснюється керівником Практики та викладачем, що проводить заняття в закріпленій за аспірантом академічній групі (або потоці) шляхом систематичної оцінки його роботи, проведення залікових навчальних занять.

3.1.2. Підсумковий контроль здійснюється після завершення проходження Практики шляхом оцінювання цілісної систематичної науково-педагогічної діяльності практиканта протягом конкретного періоду. Кінцевим результатом Практики є захист її результатів у формі звіту на засіданні кафедри Академії.

3.1.2. За результатами проходження Практики аспіранти формують звітні матеріали, до яких входять:

1. Письмовий звіт (у довільній формі), де описані види виконаної роботи та пропозиції щодо покращення змісту Практики та умов її проведення (звіт погоджується з керівником Практики);

2. План-конспект проведених залікових навчальних занять (лекційного та семінарського або практичного);

3. Аналіз відвіданих навчальних занять;

4. Тестові завдання для поточного або модульного контролю;

5. Інформацію про проведену профорієнтаційну роботу;

6. Індивідуальний журнал Практики.

3.1.3. Критерії оцінювання, форми та методи контролю визначає кафедра Академії, за якою закріплений аспірант.

3.1.4. Захист результатів Практики здійснюється на засіданні кафедри і оцінюється за **100-бальною шкалою** з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та за шкалою ЄКТС.

3.1.5. Аспіранту, який не виконав програму Практики, отримав негативний висновок щодо її проходження, або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

3.1.6. Аспіранти, які проводять заняття перебуваючи на посаді НПП (за сумісництвом) в закладі вищої освіти, звільняються від практики з відповідним поданням на кафедру довідки з місця праці та вищезазначених документів.

3.1.7. Аспіранти мають право проходити Практику в інших закладах вищої освіти України та за кордоном, з наступним поданням індивідуального плану проходження Практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження Практики.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту».

2. Закон України «Про вищу освіту».

3. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. № 776.

4. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: Наказ МОН України від 06 листопада 2015 р.№ 1151.

5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344.

6. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261.

7. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. №266.

Основна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник / А.М. Алексюк. - К.:Либідь, 1998. - 560 с.

2. Чернілевський Д. В. Педагогіка вищої школи: підручник / [Д. В. Чернілевський, І. С. Гамрецький, О. А. Зарічанський, І. М. Луцький, О. В. Пшеничнюк]; за ред. Д. В. Чернілевського. – Вінниця: АМСКП, Глобус-Прес, 2010. – 408 с.

3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька: - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 384 с.

4. Добронравова І. С. Філософія та методологія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. – К. : Київський університет, 2008. – 223 с.

5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи /А.І. Кузьмінський,- К.: Знання, 2005- 486с.

6. Лекції з педагогіки вищої щколи / За ред. В. І. Лозової. - Харків: ОВС, 2006. - 496 с.

7. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. О.М. Пєхоти. - К.:А.С.К., 2001. - 256 с.

8. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник / за ред. А. Є. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – С. 5–105.

9. Баранова Н.П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 159 с.

10. Гін В.І. Прийоми педагогічної техніки. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – 176 с.

11. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. –608 с.

12. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 112 с.

13. Профілактика синдрому емоційного вигоряння педагогів / уклад. А.Г. Дербеньова, А.В. Кунцевська. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 223 с.

14. Шевченко О.А., Хозраткулова І.А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. – Х.: Вид. група «Основа», 2010. – 112 с.

Інформаційні ресурси

1. Болонська декларація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/

2. Загальні відомості про вищу освіту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/higher

3. Методи навчання та їх класифікація // Сайт «Osvita.Ua» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/school/theory/780/

4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://moskalik.at.ua/kurs_lekziy/mmmvvv.doc

5. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistuvishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688

6. Сайт «Аспірант України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mi/intranet/aspirant.com.ua/

Розробники

проф., д.т.н. Нікіфорова Т. В.

проф., д.т.н. Бєліков А. С.

Узгоджено:

Зав. відділу аспірантури

та докторантури д.т.н., проф. Соколов І. А.